

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

УРОЛОГІЯ

За редакцією професора С. П. Пасечнікова

Національний підручник для студентів вищих
медичних навчальних закладів IV рівня акредитації

Видання третє, виправлене і доповнене

Вінниця
Нова Книга
2019

УДК 616.6(075.8)
У71

*Затверджено Міністерством охорони здоров'я України як національний підручник
для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації
(протокол № 2 від 26.10.2011 р. засідання науково-методичної комісії з медицини
Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України)*

Колектив авторів:

**Пасєчніков С. П., Возіанов С. О., Лісовий В. М., Костєв Ф. І., Люлько О. О.,
Саричев Л. П., Стусь В. П., Федорук О. С., Нікітін О. Д., Бойко М. І., Гарагатий І. А.,
Андоньєва Н. М., Зайцев В. І., Кошарний В. В., Байло В. Д., Грицай В. С., Журавчак А. З.,
Клименко Я. М., Мігченко М. В., Швець В. Д., Шеремєта Р. З., Шостак М. В.**

Рецензенти:

Бачурін В. І., Литвинець Є. А.

За редакцією професора С. П. Пасєчнікова

Художній редактор: к. мед. н. Р. А. Литвиненко

Урологія : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів /
У71 [С. П. Пасєчніков, С. О. Возіанов, В. М. Лісовий та ін.] ; за ред.
С. П. Пасєчнікова. – 3-тє вид., випр. і доповн. – Вінниця : Нова
Книга, 2019. – 424 с. : іл.

ISBN 978-966-382-780-3

У підготовці підручника об'єднано зусилля і досвід провідних вітчизняних фахівців-урологів.

Головна особливість цього видання полягає в тому, що це базовий підручник з навчальної дисципліни “Урологія”, який підготовлений відповідно до затверджені МОЗ України сучасної навчальної програми для студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації.

Підручник, окрім студентів та інтернів, буде корисний також молодим лікарям та викладачам урології.

УДК 616.6(075.8)

Зміст

Передмова	12
Перелік умовних скорочень	14
1. Клінічна анатомія і фізіологія органів сечової та чоловічої статевої систем	16
1.1. Анатомічна будова органів сечової системи	16
1.2. Фізіологія органів сечової системи	29
1.3. Анатомічна будова органів чоловічої статевої системи	30
1.4. Фізіологія органів чоловічої статевої системи	40
2. Симптоми урологічних захворювань	46
2.1. Біль	46
2.2. Розлади сечовипускання	47
2.3. Кількісні зміни сечі	49
2.4. Якісні зміни сечі	50
2.5. Патологічні зміни сперми та виділення із сечівника	53
3. Методи дослідження урологічних хворих	56
3.1. Фізикальні методи дослідження	56
3.2. Лабораторна діагностика	62
3.3. Променеві методи дослідження	66
3.4. Апаратні та інструментальні методи дослідження	84
4. Аномалії розвитку органів сечової та чоловічої статевої систем	100
4.1. Аномалії розвитку нирок	100
4.2. Аномалії розвитку сечоводів	117
4.3. Аномалії розвитку сечового міхура	122
4.4. Аномалії розвитку сечівника	134
4.5. Аномалії розвитку статевого члена	142
4.6. Аномалії розвитку органів калитки	146
5. Інфекційно-запальні захворювання	152
5.1. Неспецифічні запальні захворювання	152

5.2. Туберкульоз сечової та чоловічої статеві системи	197
5.3. Паразитарні захворювання сечової та чоловічої статеві системи	207
6. Сечокам'яна хвороба	215
6.1. Каміні нирок та сечоводів	217
6.2. Каміні сечового міхура	223
6.3. Каміні сечівника	225
6.4. Каміні передміхурової залози	226
7. Гідронефроз	232
8. Травматичні пошкодження органів сечової та чоловічої статеві системи	238
8.1. Пошкодження нирок	238
8.2. Пошкодження сечоводів	245
8.3. Пошкодження сечового міхура	249
8.4. Пошкодження сечівника	255
8.5. Пошкодження органів калитки	260
8.6. Пошкодження статевго члена	265
9. Новоутворення органів сечової та чоловічої статеві системи	272
9.1. Рак паренхіми нирки	272
9.2. Пухлина Вільмса	278
9.3. Пухлини верхніх сечових шляхів	282
9.4. Рак сечового міхура	289
9.5. Доброякісна гіперплазія передміхурової залози	291
9.6. Рак передміхурової залози	307
9.7. Пухлини яєчка	313
9.8. Рак статевго члена	317
10. Ниркова недостатність	322
10.1. Гостре пошкодження нирок	322
10.2. Хронічна хвороба нирок	330
10.3. Трансплантація нирки	338
11. Невідкладна допомога при урологічних захворюваннях	342
11.1. Ниркова колька	342
11.2. Гематурія	348
11.3. Гостра затримка сечовипускання	356

11.4. Анурія.....	363
11.5. Перекрут гідатид яєчка і його придатка	364
11.6. Перекрут яєчка.....	367
11.7. Парафімоз.....	371
12. Нефроптоз.....	373
13. Нейрогенні розлади сечовипускання	381
14. Інші урологічні захворювання	386
14.1. Гіперактивний сечовий міхур	386
14.2. Нефрогенна артеріальна гіпертензія	388
14.3. Сечостатеві нориці у жінок	392
14.4. Водянка оболонки яєчка (гідроцеле)	396
14.5. Варикозне розширення вен сім'яного канатика (варикоцеле).....	400
15. Сучасні ендоскопічні методи лікування урологічних захворювань.....	406
15.1. Ендоскопічні методи лікування сечокам'яної хвороби	406
15.2. Ендоскопічні методи лікування пухлин сечової системи та передміхурової залози	409
15.3. Ендоскопічні методи лікування стриктур сечової системи	412
15.4. Лапароскопічні методи лікування урологічних захворювань.....	413
Список літератури.....	416
Предметний покажчик.....	418

Навчальне видання

Пасєчніков Сергій Петрович
Возіанов Сергій Олександрович
Лісовий Володимир Миколайович та ін.

Урологія

Підручник

За редакцією професора С. П. Пасєчнікова

Редактор *І. В. Шпента*
Технічний редактор *Ж. С. Швець*
Коректор *Л. Я. Шутова*
Комп'ютерна верстка: *О. С. Парфенюк, І. О. Тарасюк*

Підписано до друку 14.08.19. Формат 70×100/16. Папір крейдований.
Гарнітура Mugiad Pro. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 34,35. Зам. № 1935.

ПП “Нова Книга”
21029, м. Вінниця, вул. М. Вашука, 20
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2646 від 11.10.2006 р.
Тел. (0432) 56-01-87. Факс 56-01-88
E-mail: info@novaknyha.com.ua
www.nk.in.ua